

SÄKER

Den som lagar och/eller serverar mat åt andra ansvarar enligt lag för att maten är säker och att korrekt information ges till matgästen. Utifrån medicinska, etiska och religiösa skäl, ska olika alternativ erbjudas.

Egenkontroll

All mat som serveras ska vara säker att äta och matgästerna ska kunna känna sig trygga i att inte bli sjuka av maten. All personal som lagar och serverar mat ska ha kompetens inom livsmedelssäkerhet och det ska finnas rutiner för hur risker ska hanteras, förebyggas och åtgärdas. Detta finns i Järfälla kommuns egenkontrollprogram för måltider inom förskola, grundskola och gymnasium.

Specialkost

Barn och elever med allergi, intolerans eller annan överkänslighet har rätt till specialkost som de på ett säkert sätt kan äta utan att riskera att bli sjuka.

De uteslutna livsmedlen ska ersättas med livsmedel som ger måltiden liknande näringsinnehåll. Det är viktigt att behålla de livsmedel som matgästen tål i så stor utsträckning som möjligt för att garantera näringsinnehållet.

Laktos

Laktosintolerans är ingen sjukdom utan en ärftlig oförmåga att bryta ner laktos. Tillståndet är ofarligt men kan vara obehagligt. Laktosintolerans hos barn under fem år är ytterst ovanligt. De flesta personer med laktosintolerans tål 5,0 – 7,5 g laktos per dag. Lunch som erbjuds vid laktosintolerans kan innehålla upp till 2 g laktos per portion. För matgäster med total avsaknad av laktas erbjuds mjölkfri kost.

Anpassade måltider

Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar

Vid neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) eller andra svårigheter kan anpassningar av mat och/eller måltidsmiljö som bedöms vara nödvändiga för att individen ska klara sin skolgång eller vistelse på förskolan, behöva göras. Stöd och anpassningar för barn och elever med NPF kan alltså även inkludera måltiderna.

Vårdnadshavare initierar dialog med rektor, elevhälsa, kök och pedagog gällande behov av anpassad måltid. Skolan och förskolan gör individuella bedömningar vilka justeringar som behöver göras i måltidsmiljön och/eller i grundmenyn.

Vissa barn och elever kan behöva en enklare rullande meny med några utvalda rätter. Huvudregeln är att rätterna ska utgå från de nordiska näringsrekommendationerna. Om rätterna inte kan göras helt näringsriktiga är det viktigt att komplettera med grönsaker – gärna plockvänligt och oblandat – så att barnen och eleverna ges möjlighet att äta enligt tallriksmodellen.

Minst årlig uppföljning av anpassad måltid utifrån NPF ska ske.

Vegankost

Vegankost ska erbjudas alla barn i förskolan och elever i skolan som önskar det. Vårdnadshavare och elev ansvarar för att maten berikas och/eller kompletteras med kosttillskott.

Kost utifrån religion och etik

Politiska åskådningar och etiska eller filosofiska värderingar som inte hör till de fem världsreligionerna (kristendom, judendom, islam, hinduism och buddism) omfattas inte av diskrimineringslagens skydd. Någon form av vegetariskt måltidsalternativ räknas som en fullgod anpassad måltid.

Specialkost eller anpassad måltid för pedagoger och andra vuxna

Om det ingår i den vuxnes tjänst att delta i måltider ska specialkost och/ eller anpassad måltid erbjudas på samma villkor som för barnen/eleverna.

Vuxna som äter i förskolan eller skolrestaurangen men utan att detta sker inom ramen för pedagogiska måltider eller annat ansvar som ingår i tjänsten, ska som huvudregel inte erbjudas specialkost eller anpassad måltid.

Undantag kan göras om den aktuella avvikelsen hos den vuxne redan förekommer som specialkost eller anpassad måltid i barn-/elevgruppen.

Intyg inom skola och förskola

För specialkost och för anpassade måltider ska alltid ett kostintyg fyllas i för att säkerställa korrekt hantering i köket. Kostintyg ska förnyas årligen och vid förändringar. För att få specialkost eller anpassade måltider ska matgästen även i hemmet äta enligt inlämnat kostintyg. Kostintyg finns att ladda ned på www.jarfalla.se

För att få specialkost beviljat krävs läkarintyg/journalutdrag/utlåtande från legitimerad läkare eller dietist för förskolebarn, elever och personal. Anledningen är för att inte missa bakomliggande orsaker till symptom och att inte utesluta livsmedel i onödan.

För barn i förskoleåldern ska befintliga läkarintyg förnyas varje år. För elever ska befintliga läkarintyg förnyas en gång per studie. För vuxna ska läkarintyg förnyas årligen. Vid diagnosticerad celiaki behövs dock läkarintyg endast utfärdas en gång, då det är en kronisk sjukdom.

Vården kan bara intyga de sjukdomstillstånd som objektivt går att verifiera, t ex allergier och celiaki. När det gäller laktosintolerans går detta i de flesta fall inte att verifiera objektivt och därmed kan vården då inte skriva intyg om tillståndet.

Om en elev under två veckors tid inte gjort anspråk på överenskommen specialkost eller måltidsanpassning, utan att frånvaro meddelats, ska tillhandahållandet av specialkosten/måltidsanpassningen upphöra. Efter dialogmöte kan specialkost/måltidsanpassning åter bli aktuell.